

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaisten
yritysostojen seurannasta annetun lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain säännöksiä, jotka koskevat yritysoston määritelmää, asian käsittelyn siirtämistä valtioneuvoston yleisistunnolle ja

etukäteen tehtävää ilmoitusta työ- ja elinkeinoministeriölle muissa kuin puolustussektorin yritysostoissa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Laki ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta (172/2012) tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2012. Lailla korvattiin vuodelta 1992 oleva laki. Yritysostojen seuranta ja vahvistamista koskevat viranomaisasiat käsittelee työ- ja elinkeinoministeriö. Jos yritysosto voi aiheuttaa erittäin tärkeän kansallisen edun vaarantumisen, vahvistamista koskevan asian käsittelee valtioneuvoston yleisistunto.

Lain lähtökohta on myönteinen suhtautuminen ulkomaalaisomistukseen. Ulkomaisille investoinneille ei ole syytä asettaa rajoituksia, ellei niille ole erityistä perustetta. Viranomaisilla tulee kuitenkin olla mahdollisuus valvoa huoltovarmuuden ja maan turvallisuuden kannalta keskeisten yhtiöiden omistuspohjaa ja tarvittaessa rajoittaa tai kieltää ulkomaalaisomistusta tällaisissa yhtiöissä. Lainsäädännöllä annetaan viranomaisille mahdollisuus kieltää yritysosto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi, jos erittäin tärkeä kansallinen etu yritysoston seurauksena vaarantuisi. Siltä osin kuin tämä tavoite edellyttää seuranta- tai valvontaa, se pyritään viranomaisten osalta toteuttamaan yksinkertaisella ja nopealla tavalla sekä lisäämällä yritysten hallinnollista taakkaa mahdollisimman vähän.

Lain mukaisen seurannan kohteena ovat vain yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta kriittiset suomalaiset yritykset. Laissa ei luetella niitä yksityisen ja julkisen sektorin aloja tai toimintoja, joiden yritykset kuuluisivat seurannan piiriin. Vain puolustus- ja kaksikäyttötuotesektorin yritysostot edellyttävät aina hakemuksesta tapahtuvaa viranomaisen vahvistusta. Muut yritysostot ovat edelleen ilmoituksenvaraisia.

Puolustussektorin yritysostojen osalta seuranta koskee myös sellaisia luonnollisia henkilöitä sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joilla on asuinpaikka tai kotipaikka muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa tai EFTA:n jäsenvaltiossa. Muiden yritysostojen osalta seuranta koskee vain ulkomaisia omistajia, joilla on asuinpaikka tai kotipaikka Euroopan unionin (EU) tai Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) ulkopuolella.

Lain mukainen seuranta koskee myös ulkomaalaisia omistajia, joilla on EU:n tai EFTA:n alueella kotipaikan omaavassa yrityksessä 10 prosenttia osakeyhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä tai vastaava tosiasiallinen vaikutusvalta muussa yhteisössä tai säätiössä.

Toukokuun 2014 puoleen väliin mennessä työ- ja elinkeinoministeriö on antanut ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain nojalla 12 päätöstä, joista yhdeksän päätöstä on julkisia. Lain

soveltamisen kannalta on tärkeää turvata käsittelyn luottamuksellisuus yritysten näkökulmasta, ottaen huomioon erityisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaiset yritysten liike- ja ammattisalaisuudet. Yhtään päätöstä ei ole vielä toistaiseksi siirretty lain nojalla valtioneuvoston yleisistunnon käsiteltäväksi.

2 Ehdotetut muutokset

Uusi laki on ollut voimassa kaksi vuotta kesäkuussa 2014. Lain käytännön soveltamisessa on noussut esille menettelyllisiä ongelmakohtia, jotka edellyttävät lakiin tehtäviä muutoksia. Muutosesitysten tavoitteena on tarkentaa nykyistä lakia siltä osin, kuin sen käytännön soveltamisessa on havaittu epäkohtia ja tulkinnanvaraisuuksia. Lisäksi yritysostojen vahvistamiseen liittyvät menettelyt on tarkoitus saada näin selkeämmin toimiviksi käytännössä.

2.1 Yritysoston määritelmä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain 2 §:n 1 momentin 5 kohtaa yritysoston määritelmästä siten, että yritysostolla tarkoitetaan sellaista hankintaa tai muuta vastaavaa toimenpidettä, jonka johdosta ulkomainen omistaja saa omistukseensa lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua osuuden seurannan kohteesta. Yritysostolla tarkoitetaan myös muun kuin 3 kohdassa tarkoitettua yhteisön muuttumista 3 kohdassa tarkoitettua ulkomaiseksi omistajaksi, jos sillä on 2 momentissa tarkoitettu vaikutusvalta seurannan kohteena olevassa yrityksessä. Lisäksi yritysoston määritelmän täsmentäminen edellyttää vastaavaa muutosta lain 8 §:n 1 momenttiin.

Puolustusteollisuusyritykseen kohdistuvasta yritysostosta on tehtävä tämän lain mukainen hakemus ja muuhun seurannan kohteeseen kohdistuvasta yritysostosta voidaan tehdä tämän lain mukainen ilmoitus, kun 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu ostaja hankkii vähintään yhden kymmenesosan, vähintään yhden

kolmasosan tai vähintään puolet yhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä, tai vastaavan tosiasiallisen vaikutusvallan osakeyhtiössä tai muussa seurannan kohteessa. Asiaa käsittelevä viranomainen voi erityisestä syystä velvoittaa ostajan tekemään hakemuksen tai ilmoituksen myös sellaisesta käsittelyn jälkeen toteutettavasta vaikutusvaltaa lisäävästä toimenpiteestä, joka ei johda näiden rajojen ylittymiseen.

Äänivaltakynnyksen porrastuksella mahdollistetaan lain tavoitteen mukainen viranomaisen seuranta. Lain soveltamiskäytännössä on todettu, että kaikissa arvioitavissa tilanteissa lain tarkoittaman erittäin tärkeän kansallisen edun vaarantumista ei voida arvioida vielä 10 prosentin omistus- ja äänivaltakynnyksen kohdalla, sillä on olemassa yrityksiä, joissa tämänsuuruinen ulkomainen omistus voitaisiin ongelmitta sallia mutta enemmistöomistus tai sitä lähenevä vaikutusvalta olisivat sellaisia, että erittäin tärkeä kansallinen etu saattaisi vaarantua.

Käytännön soveltamisen näkökulmasta on tärkeää, että lupaviranomaisella on nykyistä joustavammat mahdollisuudet tehdä ratkaisuja valvonnan kohteena olevan yrityksen yksilöllisten piirteiden mukaan. Yritysoston määritelmän tulisi kattaa mahdollisimman laajasti erilaiset suorat ja epäsuorat menettelyt, joiden tarkoituksena on hankkia lain soveltamisalaan kuuluva yritys ulkomaalaiseen omistukseen, hallintaan tai tosiasiallisen vaikutusvallan piiriin.

Koska Suomen kansallinen lähtökohta on ulkomaisten investointien edistäminen, tätä ensisijaisesti ulkomaalaisten yritysostojen seurannan välineeksi tarkoitettua lakia on perusteltua tarkentaa tavalla, joka antaa lakia soveltaville viranomaisille mahdollisuuden ottaa yrityskohtaiset erot nykyistä paremmin huomioon. Investointien edistämistavoitteen kannalta ei ole toivottavaa, että ulkomaisia investointeja jouduttaisiin rajoittamaan varmuuden vuoksi, vaikka perusteltua syytä juuri arvioitavassa tilanteessa ei vielä ole. Investoivien yritysten oikeussuojan ja niiden ennakoitavien mahdollisuuksien parantamisen näkökulmasta on samoista syistä perusteltua, että lakia soveltava viranomainen voi sille

ilmoitettua yritysostoa käsitellessään sitovasti ilmoittaa, missä tilanteissa ostajan määräysvallan myöhempi kasvattaminen edellyttäisi uutta viranomaiskäsittelyä.

2.2 Asian siirtäminen valtioneuvoston yleisistunnolle

Lain 3 §:n 1 momenttia esitetään muutettavan niin, että mikäli työ- ja elinkeinoministeriölle toimitetun yritysostoa koskevan hakemuksen tai ilmoituksen käsittelyssä nousee esille näkökulmia, joiden pohjalta voidaan arvioida yritysoston mahdollisesti vaarantavan erittäin tärkeän kansallisen edun, ministeriö voi siirtää vahvistamista tai vahvistamatta jättämistä koskevan asian valtioneuvoston yleisistunnon käsiteltäväksi. Asia voitaisiin siten viedä valtioneuvoston yleisistunnon käsiteltäväksi myös päätösesityksellä, jonka mukaan erittäin tärkeän yleisen edun ei katsota vaarantuvan. Nykyisessä laissa mahdollistetaan asian siirtäminen valtioneuvoston yleisistunnon käsiteltäväksi vain niissä tilanteissa, joissa erittäin tärkeän kansallisen edun voidaan katsoa vaarantuvan. Muutos mahdollistaa esimerkiksi lain soveltamisen kannalta vaativien tai tulkinnallisten rajatapausten siirtämisen valtioneuvoston käsiteltäväksi.

Säännösmuutoksella mahdollistetaan se, että työ- ja elinkeinoministeriö voi saattaa asian valtioneuvoston yleisistunnon käsiteltäväksi myös tilanteissa, joissa ministeriö pitää perusteltuna arvioida valtioneuvoston yleisistunnossa, voisiko erittäin tärkeä kansallinen etu vaarantua. Näin työ- ja elinkeinoministeriö voisi herkemmin reagoida mahdollisesti kansallisen edun vaarantaviin yritysostoihin ja siirtää asia harkintansa mukaan myös näissä tapauksissa valtioneuvoston yleisistunnon käsiteltäväksi.

Myös jatkossa ministeriön on vahvistettava yritysosto 4 §:n 3 momentin tai 5 §:n 3 momentin mukaisesti, jollei se voi aiheuttaa erittäin tärkeän kansallisen edun vaarantumista. Erittäin tärkeän kansallisen edun vaarantumista arvioitaessa keskeisessä

asemassa ovat muiden viranomaisten asiassa antamat lausunnot ja niiden pohjalta ministeriön mahdollisesti toteuttamat lisäselvitykset.

2.3 Ilmoituksen toimittaminen etukäteen työ- ja elinkeinoministeriölle

Ulkomainen omistaja voi ilmoittaa lain 5 §:n 1 momentin nojalla muuta kuin puolustusteollisuusyritystä koskevan yritysoston työ- ja elinkeinoministeriön vahvistettavaksi. Ilmoitus voidaan tehdä myös etukäteen. Tähän säännökseen esitetään lisättäväksi tarkennus, missä vaiheessa yritysjärjestelyjä etukäteinen ilmoitus voitaisiin ministeriölle tehdä.

Ilmoituksen tekeminen työ- ja elinkeinoministeriölle etukäteen edellyttäisi, että yritysjärjestelyt ovat edenneet jo tiettyyn vaiheeseen. Yrityskaupan katsotaan edenneen järjestelyn lopullista toteuttamista välittömästi edeltäneeseen vaiheeseen, kun siitä on solmittu osapuolia ehdollisesti velvoittava aiesopimus tai osapuolten kesken on muuten syntynyt sellainen yhteisymmärrys, että järjestelyn peruminen edellyttää jonkin viranomaismenettelyyn liittyvän ehdon tai vastaavan osapuolten oman vaikutuspiirin ulkopuolisen ehdon toteutumista. Muussa tapauksessa ilmoitus katsottaisiin toimitetuksi ministeriölle ennenaikaisesti ja se jätettäisiin tutkimatta.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi pyytää asian käsittelyn kannalta tarvittavia tietoja aina siihen saakka, kunnes hakemuksessa toimitettujen tietojen voidaan katsoa olevan riittäviä päätöksentekoa varten. Lain 5 §:n 4 momenttiin esitetään täsmennys sen osalta, että säännökseen sisältyvä työ- ja elinkeinoministeriön jatkoselvitykseen ryhtymistä koskeva kuuden viikon määräajan ja asian käsittelyn mahdollista siirtämistä koskeva kolmen kuukauden määräajan laskeminen alkaa vasta siitä, kun työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että asian käsittelyn kannalta kaikki tarvittavat tiedot on hakijalta vastaanotettu.

Vaikka työ- ja elinkeinoministeriö voi pyytää hakijalta hakemukseen tai ilmoitukseen liittyviä täydentäviä tietoja, hyvään hallintotapaan kuuluu, että tällä

menettelyllä ei ole tarkoitus pitkittää aiheetta yritystostoon liittyvää käsittelyä ministeriössä.

2.4 Muutoksenhakuun liittyvät näkökohdat

Tässä esityksessä ei ehdoteta muutoksia muutoksenhaku koskevaan 9 §:ään.

Hallituksen tarkoituksena on, että jatkossa muutoksenhaku valtioneuvoston yleisistunnon ja ministeriön päätöksestä ohjattaisiin ensin hallinto-oikeuteen eikä muutoksenhakuun enää sovellettaisi mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) on säädetty. Hallituksen esitys asiasta on tarkoitus antaa vielä kevädistuntokaudella 2014.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksen mukaan lainsäädäntöä tarkistettaisiin vain siltä osin kuin kysymyksessä on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden takaamiseksi tarpeellinen ulkomaisten investointien seuranta ja vahvistusmenettelyt. Nykyinen laki on rakenteeltaan ollut toimiva eikä siihen ole tarvetta esittää muita muutoksia.

Esityksen tavoitteena on selkiyttää lain säännöksiä siltä osin, kuin on kyse viranomaisten mahdollisuuksista valvoa huoltovarmuuden ja maan turvallisuuden kannalta keskeisten yritysten omistuspohjaa sekä tarvittaessa erittäin tärkeän kansallisen edun turvaamiseksi rajoittaa ulkomaalaisomistusta tällaisissa yrityksissä.

Seurannan kohteena olisivat yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta kriittiset suomalaiset yritykset. Kuten aiemminkin, mahdollinen puuttuminen yritystostoon voisi toteutua vain poikkeuksellisissa tilanteissa. Siten esityksen mukaisten muutosten välittömiä yritysvaikutuksia voidaan käytännössä pitää erittäin vähäisinä. Yhtään yritystoston vahvistusta ei ole nykyisen lain voimassaoloaikana evätty valtioneuvoston yleisistunnossa.

Yritystosten seuranta ja valvonta toteutetaan hallinnollisesti mahdollisimman

yksinkertaisilla menettelytavoilla, mikä on omiaan pitämään yrityksille seurannasta aiheutuva hallinnollinen taakka mahdollisimman vähäisenä.

Esityksen mukaiset muutokset voidaan toteuttaa nykyisten viranomaisresurssien puitteissa. Esitys ei merkitsisi muutosta käsiteltävien asioiden jakautumisessa eri viranomaisille. Kaikki yritystosten seuranta ja vahvistamista koskevat viranomaisasiat käsittelee edelleen työ- ja elinkeinoministeriö. Valmistellessaan yritystoston vahvistamista koskevaa asiaa työ- ja elinkeinoministeriö hankkii tarpeellisessa laajuudessa lausuntoja muilta viranomaisilta.

4 Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot valtioneuvoston kanslialta, ulkoasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä, sisäministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Patenti- ja rekisterihallitukselta, Suomen Pankilta, Huoltovarmuuskeskukselta, Suojelupoliisilta, Tilastokeskukselta, Finpro/Invest in Finlandilta, Elinkeinoelämän Keskusliitolta, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä ja Keskuskauppakamarilta.

Määräaikaan 23.4.2014 mennessä lausunnot saatiin valtiovarainministeriöltä, puolustusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, sisäministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Huoltovarmuuskeskukselta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Patenti- ja rekisterihallitukselta sekä Suomen Pankilta.

Saaduissa lausunnoissa esitykseen on suhtauduttu myönteisesti ja niiden pohjalta esitystä on pyritty täsmentämään työ- ja elinkeinoministeriössä.

5 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa. Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn yritysostoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevia säännöksiä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetun lain (172/2012) 2 §, 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 ja 4 momentti ja 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *yritystolla* sellaista hankintaa tai muuta vastaavaa toimenpidettä, jonka johdosta ulkomainen omistaja saa omistukseensa 2 momentissa tarkoitettun osuuden seurannan kohteesta. Yritystolla tarkoitetaan myös muun kuin 3 kohdassa tarkoitettun yhteisön muuttamista 3 kohdassa tarkoitetuksi ulkomaiseksi omistajaksi, jos sillä on 2 momentissa tarkoitettu vaikutusvalta seurannan kohteena olevassa yrityksessä.

Puolustusteollisuusyritykseen kohdistuvasta yritystosta on tehtävä tämän lain mukainen hakemus ja muuhun

seurannan kohteeseen kohdistuvasta yritystosta voidaan tehdä tämän lain mukainen ilmoitus, kun 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu ostaja hankkii vähintään yhden kymmenesosan, vähintään yhden kolmasosan tai vähintään puolet yhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä, tai vastaavan tosiasiallisen vaikutusvallan osakeyhtiössä tai muussa seurannan kohteessa. Asiaa käsittelevä viranomainen voi erityisestä syystä velvoittaa ostajan tekemään hakemuksen tai ilmoituksen myös sellaisesta käsittelyn jälkeen toteutettavasta vaikutusvaltaa lisäävästä toimenpiteestä, joka ei johda näiden rajojen ylittymiseen.

Mitä tässä laissa säädetään ulkomaisesta omistajasta, koskee 1 momentin 4 kohdan yritysten osalta myös sellaista luonnollista

henkilöä sekä yhteisöä ja säätiötä, jolla on asuinpaikka tai kotipaikka muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa tai EFTA:n jäsenvaltiossa. Sama koskee sellaista suomalaista yhteisöä ja säätiötä, jossa vähintään yksi kymmenesosa osakeyhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä tai vastaava tosiasiallinen vaikutusvalta yhteisössä tai liikkeessä on sellaisella luonnollisella henkilöllä tai yhteisöllä tai säätiöllä, jolla on asuinpaikka tai kotipaikka muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa tai EFTA:n jäsenvaltiossa.

Laskettaessa ulkomaisen omistajan ääniosuutta osakeyhtiön osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä otetaan huomioon myös osakkeet:

1) jotka kuuluvat ulkomaisen omistajan kanssa samaan konserniin kuuluvalla yritykselle;

2) jotka kuuluvat ulkomaisen omistajan perheenjäsenelle tai perheenjäsenen määräysvallassa olevalle yhteisölle tai säätiölle; tai

3) joiden nojalla ulkomainen omistaja taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu taho on oikeutettu käyttämään äänioikeutta sopimuksen tai muun toimenpiteen perusteella.

Edellä 3 momentissa säädetty koskee vastaavasti ulkomaisen omistajan ääniosuuden laskemista muussa yhteisössä ja säätiössä.

Seurannan kohteen kokonaisäänimäärän laskemiseksi vähennetään ne äänet, jotka liittyvät kohdeyritykselle itselleen tai sen kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettulle tytäryritykselle kuuluviin osakkeisiin tai osuuksiin. Omissa nimissään mutta toisen lukuun toimivan henkilön äänimäärät luetaan kuuluvaksi sille, jonka lukuun toimitaan.

Osakkeenomistajan tai osakkeenomistajaan rinnastettavan henkilön sekä arvopaperin liikkeeseenlaskijan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään arvopaperimarkkinalaissa (746/2012).

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö käsittelee yritystojen seuranta- ja vahvistamista koskevat asiat. Työ- ja elinkeinoministeriö voi siirtää vahvistamista tai vahvistamatta jättämistä koskevan asian valtioneuvoston yleisistunnon käsiteltäväksi, jos 4 §:n nojalla toimitetun hakemuksen tai 5 §:n nojalla toimitetun ilmoituksen perusteella voidaan arvioida yritystojen mahdollisesti vaarantavan erittäin tärkeän kansallisen edun.

5 §

Muut yritystot

Ulkomainen omistaja voi ilmoittaa muuta kuin puolustusteollisuusyritystä koskevan yritystojen työ- ja elinkeinoministeriön vahvistettavaksi. Ilmoituksen voi tehdä myös etukäteen, jos yritysosto on järjestelyn lopullista toteuttamista välittömästi edeltävässä vaiheessa. Ilmoituksen tulee sisältää kaikki yritystojen vahvistamista koskevan asian selvittämiseksi tarpeelliset tiedot seurannan kohteesta, ulkomaisesta omistajasta sekä yritystojesta.

Jos työ- ja elinkeinoministeriö ei tee asiassa päätöstä jatkoselvitykseen ryhtymisestä kuuden kuukauden kuluessa tai tee valtioneuvoston yleisistunnolle esitystä asian siirtämisestä sen käsiteltäväksi kolmen kuukauden kuluessa asian käsittelemiseen tarvittavien tietojen vastaanottamisesta, yritystojen katsotaan tulleen vahvistetuksi.

8 §

Vahvistuksen epäämisen seuraamukset

Jos vahvistus evätään yritystolta, joka koskee vaikutusvallan siirtämistä ulkomaiselle omistajalle seurannan kohteessa, joka on osakeyhtiö, ulkomaisen omistajan on päätöksessä määrättävän ajan kuluessa luovuttava kyseisen osakeyhtiön osakkeista siinä määrin, että hänen osakkeidensa tuottama äänimäärä laskee alle yhteen kymmenesosaan tai muuhun aiemmalla vahvistuspäätöksellä

hyväksytyyn osuuteen yhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä. Vahvistuksen epäämisen jälkeen ulkomainen omistaja saa yhtiökokouksessa äänestää vain osakkeilla, jotka tuottavat enintään edellä mainitun äänimäärän eikä ulkomaisen omistajan muita osakkeita oteta huomioon, kun pätevän päätöksen syntymiseen vaaditaan suostumus tai kannatus osakkeenomistajilta, joilla on määräosa yhtiön osakkeista. Sama koskee vastaavasti

osuuskunnan ulkomaisen omistajan osuuksia ja äänimäärää osuuskunnan kokouksessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn yritysostoon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 2014

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Elinkeinoministeri *Jan Vapaavuori*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetun lain (172/2012) 2 §, 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 ja 4 momentti ja 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *erittäin tärkeällä kansallisella edulla* maanpuolustuksen turvaamista tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 52 ja 65 artiklan mukaista yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamista yhteiskunnan perustavanlaatuisista etua uhkaavan todellisen ja riittävän vakavan vaaran tapauksessa;

2) *seurannan kohteella* puolustusteollisuusyritystä sekä sellaista muuta yhteisöä ja liikettä, jota toimialansa, liiketoimintansa tai sitoumustensa perusteella on pidettävä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta kriittisenä;

3) *ulkomaisella omistajalla*:

a) ulkomaalaista, jolla ei ole asuinpaikkaa Euroopan unioniin (EU) tai Euroopan vapaakauppaliittoon (EFTA) kuuluvassa valtiossa;

b) yhteisöä tai säätiötä, jolla ei ole kotipaikkaa EU:n tai EFTA:n jäsenvaltioiden alueella;

c) yhteisöä tai säätiötä, jolla on kotipaikka EU:n tai EFTA:n jäsenvaltioiden alueella, mutta jossa a alakohdassa tarkoitettulla ulkomaalaisella tai b alakohdassa tarkoitettulla yhteisöllä tai säätiöllä on vähintään yksi kymmenesosa osakeyhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä tai vastaava tosiasiallinen vaikutusvalta muussa yhteisössä tai liikkeessä;

4) *puolustusteollisuusyrityksellä* yhteisöä tai liikettä, joka tuottaa tai toimittaa puolus-

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *erittäin tärkeällä kansallisella edulla* maanpuolustuksen turvaamista tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 52 ja 65 artiklan mukaista yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamista yhteiskunnan perustavanlaatuisista etua uhkaavan todellisen ja riittävän vakavan vaaran tapauksessa;

2) *seurannan kohteella* puolustusteollisuusyritystä sekä sellaista muuta yhteisöä ja liikettä, jota toimialansa, liiketoimintansa tai sitoumustensa perusteella on pidettävä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta kriittisenä;

3) *ulkomaisella omistajalla*:

a) ulkomaalaista, jolla ei ole asuinpaikkaa Euroopan unioniin (EU) tai Euroopan vapaakauppaliittoon (EFTA) kuuluvassa valtiossa;

b) yhteisöä tai säätiötä, jolla ei ole kotipaikkaa EU:n tai EFTA:n jäsenvaltioiden alueella;

c) yhteisöä tai säätiötä, jolla on kotipaikka EU:n tai EFTA:n jäsenvaltioiden alueella, mutta jossa a alakohdassa tarkoitettulla ulkomaalaisella tai b alakohdassa tarkoitettulla yhteisöllä tai säätiöllä on vähintään yksi kymmenesosa osakeyhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä tai vastaava tosiasiallinen vaikutusvalta muussa yhteisössä tai liikkeessä;

4) *puolustusteollisuusyrityksellä* yhteisöä tai liikettä, joka tuottaa tai toimittaa puolus-

tustarvikkeita tai muita sotilaalliselle maanpuolustukselle tärkeitä palveluita tai tuotteita; puolustusteollisuusyrittäjällä tarkoitetaan myös yhteisöä tai liikettä, joka tuottaa Suomessa kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996) tarkoitettuja kaksikäyttötuotteita;

5) *yritystollalla* sellaista hankintaa tai muuta vastaavaa toimenpidettä, jonka johdosta ulkomainen omistaja saa omistukseensa seurannan kohteena olevan osakeyhtiön osakkeita määrän, joka tuottaa vähintään yhden kymmenesosan yhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä, tai vastaavan tosiasiallisen vaikutusvallan osakeyhtiössä tai muussa seurannan kohteessa; yritystollalla tarkoitetaan myös muun kuin 3 kohdassa tarkoitettua yhteisön muuttumista 3 kohdassa tarkoitetuksi ulkomaiseksi omistajaksi, jos sillä on edellä tarkoitettu vaikutusvalta seurannan kohteena olevassa yrityksessä.

Mitä tässä laissa säädetään ulkomaisesta omistajasta, koskee 1 momentin 4 kohdan yritysten osalta myös sellaista luonnollista henkilöä sekä yhteisöä ja säätiötä, jolla on asuinpaikka tai kotipaikka muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa tai EFTA:n jäsenvaltiossa. Sama koskee sellaista suomalaista yhteisöä ja säätiötä, jossa vähintään yksi kymmenesosa osakeyhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä tai vastaava tosiasiallinen

tustarvikkeita tai muita sotilaalliselle maanpuolustukselle tärkeitä palveluita tai tuotteita; puolustusteollisuusyrittäjällä tarkoitetaan myös yhteisöä tai liikettä, joka tuottaa Suomessa kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996) tarkoitettuja kaksikäyttötuotteita;

5) *yritystollalla* sellaista hankintaa tai muuta vastaavaa toimenpidettä, jonka johdosta ulkomainen omistaja saa omistukseensa 2 momentissa tarkoitettua osuuden seurannan kohteesta. Yritystollalla tarkoitetaan myös muun kuin 3 kohdassa tarkoitettua yhteisön muuttumista 3 kohdassa tarkoitetuksi ulkomaiseksi omistajaksi, jos sillä on 2 momentissa tarkoitettu vaikutusvalta seurannan kohteena olevassa yrityksessä.

Puolustusteollisuusyrittäjään kohdistuvasta yritystollasta on tehtävä tämän lain mukainen hakemus ja muuhun seurannan kohteeseen kohdistuvasta yritystollasta voidaan tehdä tämän lain mukainen ilmoitus, kun 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu ostaja hankkii vähintään yhden kymmenesosan, vähintään yhden kolmasosan tai vähintään puolet yhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä, tai vastaavan tosiasiallisen vaikutusvallan osakeyhtiössä tai muussa seurannan kohteessa. Asiaa käsittelevä viranomaisella voi erityisestä syystä velvoittaa ostajan tekemään hakemuksen tai ilmoituksen myös sellaisesta käsittelystä jälkeen toteutettavasta vaikutusvaltaa lisäävästä toimenpiteestä, joka ei johda näiden rajojen ylittymiseen.

Mitä tässä laissa säädetään ulkomaisesta omistajasta, koskee 1 momentin 4 kohdan yritysten osalta myös sellaista luonnollista henkilöä sekä yhteisöä ja säätiötä, jolla on asuinpaikka tai kotipaikka muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa tai EFTA:n jäsenvaltiossa. Sama koskee sellaista suomalaista yhteisöä ja säätiötä, jossa vähintään yksi kymmenesosa osakeyhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä tai vastaava tosiasiallinen

vaikutusvalta yhteisössä tai liikkeessä on sellaisella luonnollisella henkilöllä tai yhteisöllä tai säätiöllä, jolla on asuinpaikka tai kotipaikka muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa tai EFTA:n jäsenvaltiossa.

Laskettaessa ulkomaisen omistajan ääniosuutta osakeyhtiön osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä otetaan huomioon myös osakkeet:

1) jotka kuuluvat ulkomaisen omistajan kanssa samaan konserniin kuuluvalle yritykselle;

2) jotka kuuluvat ulkomaisen omistajan perheenjäsenelle tai perheenjäsenen määräysvallassa olevalle yhteisölle tai säätiölle; tai

3) joiden nojalla ulkomainen omistaja taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu on oikeutettu käyttämään äänioikeutta sopimuksen tai muun toimenpiteen perusteella.

Edellä 3 momentissa säädetty koskee vastaavasti ulkomaisen omistajan ääniosuuden laskemista muussa yhteisössä ja säätiössä.

Seurannan kohteen kokonaisäänimäärän laskemiseksi vähennetään ne äänet, jotka liittyvät kohdeyritykselle itselleen tai sen kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu tytäryritykselle kuuluviin osakkeisiin tai osuuksiin. Omissa nimissään mutta toisen lukuun toimivan henkilön äänimäärät luetaan kuuluvaksi sille, jonka lukuun toimitaan.

Osakkeenomistajan tai osakkeenomistajaan rinnastettavan henkilön sekä arvopaperin liikkeeseenlaskijan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään arvopaperimarkkinalaissa (495/1989).

3 §

Viranomaiset

Yritystojen seurantaa ja vahvistamista koskevat asiat käsittelee työ- ja elinkeinoministeriö. Jos yritysosto voi aiheuttaa erittäin tärkeän kansallisen edun vaarantumisen, vahvistamista koskevan asian käsittelee valtioneuvoston yleisistunto.

vaikutusvalta yhteisössä tai liikkeessä on sellaisella luonnollisella henkilöllä tai yhteisöllä tai säätiöllä, jolla on asuinpaikka tai kotipaikka muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin Suomessa tai EFTA:n jäsenvaltiossa.

Laskettaessa ulkomaisen omistajan ääniosuutta osakeyhtiön osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä otetaan huomioon myös osakkeet:

1) jotka kuuluvat ulkomaisen omistajan kanssa samaan konserniin kuuluvalle yritykselle;

2) jotka kuuluvat ulkomaisen omistajan perheenjäsenelle tai perheenjäsenen määräysvallassa olevalle yhteisölle tai säätiölle; tai

3) joiden nojalla ulkomainen omistaja taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu on oikeutettu käyttämään äänioikeutta sopimuksen tai muun toimenpiteen perusteella.

Edellä 3 momentissa säädetty koskee vastaavasti ulkomaisen omistajan ääniosuuden laskemista muussa yhteisössä ja säätiössä.

Seurannan kohteen kokonaisäänimäärän laskemiseksi vähennetään ne äänet, jotka liittyvät kohdeyritykselle itselleen tai sen kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu tytäryritykselle kuuluviin osakkeisiin tai osuuksiin. Omissa nimissään mutta toisen lukuun toimivan henkilön äänimäärät luetaan kuuluvaksi sille, jonka lukuun toimitaan.

Osakkeenomistajan tai osakkeenomistajaan rinnastettavan henkilön sekä arvopaperin liikkeeseenlaskijan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään arvopaperimarkkinalaissa (746/2012).

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö käsittelee yritystojen seurantaa ja vahvistamista koskevat asiat. Työ- ja elinkeinoministeriö voi siirtää vahvistamista tai vahvistamatta jättämistä koskevan asian valtioneuvoston yleisistunnon käsiteltäväksi, jos 4 §:n nojalla toimitetun hakemuksen tai 5 §:n nojalla toimitetun

ilmoituksen perusteella voidaan arvioida yritystason mahdollisesti vaarantavan erittäin tärkeän kansallisen edun.

5 §

Muut yritystotot

Ulkomainen omistaja voi ilmoittaa muuta kuin puolustusteollisuusyritystä koskevan yritystoston työ- ja elinkeinoministeriön vahvistettavaksi. Ilmoitus voidaan tehdä myös etukäteen. Ilmoituksen tulee sisältää kaikki yritystoston vahvistamista koskevan asian selvittämiseksi tarpeelliset tiedot seurannan kohteesta, ulkomaisesta omistajasta sekä yritystostosta.

5 §

Muut yritystotot

Ulkomainen omistaja voi ilmoittaa muuta kuin puolustusteollisuusyritystä koskevan yritystoston työ- ja elinkeinoministeriön vahvistettavaksi. *Ilmoituksen voi tehdä myös etukäteen, jos yritystosto on järjestelyn lopullista toteuttamista välittömästi edeltävässä vaiheessa.* Ilmoituksen tulee sisältää kaikki yritystoston vahvistamista koskevan asian selvittämiseksi tarpeelliset tiedot seurannan kohteesta, ulkomaisesta omistajasta sekä yritystostosta.

Jos työ- ja elinkeinoministeriö ei tee asiassa päätöstä jatkoselvitykseen ryhtymisestä kuuden viikon kuluessa tai tee valtioneuvoston yleisistunnolle esitystä yritystoston vahvistamatta jättämisestä kolmen kuukauden kuluessa tietojen vastaanottamisesta, yritystoston katsotaan tulleen vahvistetuksi.

Jos työ- ja elinkeinoministeriö ei tee asiassa päätöstä jatkoselvitykseen ryhtymisestä kuuden viikon kuluessa tai tee valtioneuvoston yleisistunnolle esitystä *asian siirtämisestä sen käsiteltäväksi* kolmen kuukauden kuluessa *asian käsittelemiseen tarvittavien* tietojen vastaanottamisesta, yritystoston katsotaan tulleen vahvistetuksi.

8 §

Vahvistuksen epäämisen seuraamukset

Jos vahvistus evätään yritystostolta, joka koskee vaikutusvallan siirtämistä ulkomaiselle omistajalle seurannan kohteessa, joka on osakeyhtiö, ulkomaisen omistajan on päätöksessä määrättävän ajan kuluessa luovuttava kyseisen osakeyhtiön osakkeista siinä määrin, että hänen osakkeidensa tuottama äänimäärä laskee alle yhteen kymmenesosaan yhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä. Vahvistuksen epäämisen jälkeen ulkomainen omistaja saa yhtiökokouksessa äänestää vain osakkeilla, jotka tuottavat enintään edellä mainitun äänimäärän eikä ulkomaisen omistajan muita osakkeita oteta huomioon, kun pätevä

8 §

Vahvistuksen epäämisen seuraamukset

Jos vahvistus evätään yritystostolta, joka koskee vaikutusvallan siirtämistä ulkomaiselle omistajalle seurannan kohteessa, joka on osakeyhtiö, ulkomaisen omistajan on päätöksessä määrättävän ajan kuluessa luovuttava kyseisen osakeyhtiön osakkeista siinä määrin, että hänen osakkeidensa tuottama äänimäärä laskee alle yhteen kymmenesosaan *tai muuhun aiemalla vahvistuspäätöksellä hyväksytyyn osuuteen* yhtiön kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä. Vahvistuksen epäämisen jälkeen ulkomainen omistaja saa yhtiökokouksessa äänestää vain osakkeilla, jotka tuottavat enintään edellä mainitun

päätöksen syntymiseen vaaditaan suostumus tai kannatus osakkeenomistajilta, joilla on määräosa yhtiön osakkeista. Sama koskee vastaavasti osuuskunnan ulkomaisen omistajan osuuksia ja äänimäärää osuuskunnan kokouksessa.

äänimäärän eikä ulkomaisen omistajan muita osakkeita oteta huomioon, kun pätevän päätöksen syntymiseen vaaditaan suostumus tai kannatus osakkeenomistajilta, joilla on määräosa yhtiön osakkeista. Sama koskee vastaavasti osuuskunnan ulkomaisen omistajan osuuksia ja äänimäärää osuuskunnan kokouksessa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn
yritysostoon sovelletaan tämän lain voimaan
tullessa voimassa olleita säännöksiä.*